

En sannfärdig och fast
ynkelig relation om
kanaljiken uti Bender,
därvid hi...

Samzelius, Hugo,

81 A Br.



National Library
of Sweden

SAMZELIUS, Hugo
En samfärdig och fast yttelag
relation...

Ditt Sv.
(Bw)
o

Nyköpung
1893



Vitt. Sv.
(Bv)
0

En sannfärdig och fast ynkelig

Relation

om

Kanaljifen uti Bender,

därwid Hiälte-Konungen,

Högsttsal. CAROLUS den Tolfte,

af de

hedniske Muselmän och Hundturkar

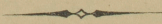
arglistigen tillfångatagen warder.

Som skedde Anno Dom:i MDCCXIII.

Enligt historiske *Document* sammanskrifwen och på förekomne Orsaker från trycket utgifwen

af

Hugo Samzelius.





Fama crescat in eundo

Det är af allehanda Historier nogsamnt bekant, huru gement de från Swänstmän stammande *Moscowiter* förforo gent emot den sårade *Konung Carl XII* wid *Poltawa*, i thy att de *Honom* och *Hans* bålde busjar i grunden nederflogo. Likså är det allom kunnigt, hurusom denne wår störste *Hjalte-Konung* då twungen wardt att gifwa sig de hedniste *Turkar* i wåld, af hwilka *Han* likwål ej *maltraiterades* utan med allsöns ärebethygelser hedrades såsom en hugstor kämpe och wåldig mandräpare.

Genom mångfaldige *Conspirationer*, hwarom lärde *Scribenter* och slitige *Historici* lämnat artiga *Relationer*, blef *H. Maj:t* emellertid i detta wilda och ohyssade land nödgad leverera *bataille*, hwilken därför benämmts *Kanaljiken* uti *Bender*, en stad under *Halsmäne*s lydno, gent emot de illistige *Turkar*, *Tatarer* och *Janitscharer*, de där på *Sultanens ordres* trådde efter *Hans* frihet. Den 1 Februarus anno 1713 hade de sig falskligen sammangaddat, att de "*Swänste Carl*" eller "*Järnhufwudet*" gripa skulle i *Carlopolis* eller *Konungens* läger. Wige som *Österländske* marklatter, akrobater och skinnpangser, klättrade då desse grufweligen bewäpnade afgudadyrkare, fullesigen like en swärm *Gråfatter*, öfwer de *Swänstes* enkla förskansningar af rustwagnar och fångar samt öfwermannade största parten af desse, d. w. s. *Swänskarne*, af hwilke flere fordem tappre Herrar fegt sträckte *Gewehr* och öfwergångwo sina wärjor. *Konungen* skyndade nu att jämte *General-Lieutenant Carl Gustaf Hård*, några *Lif-Drabanter* och stallknektar uppnå sin fästning *Kungshuset*, därifrån fienderna likwål med all makt sökte afhålla honom. Icke annorlunda än de försträcklige *Seyther*, hwarom de gamle förmåla, trängde de nu *Honom* och *Hans troupe* med skarpslipade wapen på alla sidor, änsfönt



de **Honom** ingen skada wille tilldelas utan blott sitade efter att **Honom** tillfångataga som en god *prise*. Detta förthj wärjde **Han** sig manligen med pampen, ehuru en *Janitschar* sökte taga **Hans** ena handse, den **Han** dock lyckligen behöll med utropet: "Denna will **Sag** hafwa med hem till **Sverige**, du **Hedning**, ty den är *historisk!*" Likwäl ref denne bos bort ett stinnstycke, hwarwid **Konungen** föll till marken men genom **Drabanternas** stridswana och påpasslighet blef räddad. En annan *Janitschar* sökte nu skrämma **S. Maj:t** genom affyrandet af en *Pistol* inwid **Hans** ögonbryn, hwaraf **Han** ock erhöi en *contusion* och den trogne **Hård** fick sin ena arm i grund genomskjuten samt tillfångatogs.

Nu wardt emellertid **Konungen** högligen förgrynnad, upphäufde ett härskri och nedgjorde flere **Hedningar**, hwarefter **Han** drog sig tillbaka till **Kungshuset**. I detta woro dock fiendehoparne redan församlade, de där tjöto som **Ufgrundens dämoner**, hwadan **Carl** hade blott ett enda tomt rum att draga sig undan till, där han ock inneslöt sig med 42 man af **Sin armée**. Nu höll **Han** här krigsråd och sade: "**Sag** är rätteligen blifwen känd för **Min** halsstarrighet och jämnwäl enwighet, hwarigenom jag störtat wårt gemensamma **Fädernesland** i de största olyckor. Nu är emellertid detta af nöden, att **I** mågen förswara **Gder** som **Swänste** stridsmän ägnar, ty eljest falla **Wi** samt och synnerligen mellan fiendehänder, och slitt är sämre än att dö. Därför mån **I** betänka, att **Fäderneslandets** ögon nu äro fästade på **Gder**, och att i en stund som denna hwarje soldat måste weta att göra sin pligt! **Sag** har talat — nu skola **Wi** slå!" Därefter sparkade **Konungen** upp dörren till en sal och uppmanade fienderna att gifwa sig mot *pardon* samt återlämna sina rof, ty såwäl i **Sverige** som i detta läger wore ondt om pänningar. Dwännerna fette sig dock fräckt till motwårn men blefwo skymfligen utjagade. Hwarefter öppnade **Konungen** ock den lyfta dörren till stora salen därintill, hwarest de nedrige ränksmidarne roffade åt sig **S. Maj:ts Eget** bordsilfwer, ändock de fullwäl kunnat nyttja tallrikar af trä eller ler som andra *Ziguenare* och stigmän. **Swänstarna** blefwo ock nu upptända af ett sammstyldigt *odium flagrans*, det är: isfket raseri, och stöto på plundrarne med flere skott ur sina skjut-Gewehr. **Konungen** ansattes hårdt af trenne **robuste Janitscharer**, hwilka begärde taga **Honom**, af dem **Han** dock stack twenne. Den tredje högg först sin krummsabel i **Konungens** skinnmössa, hwaraf dock intet men förmärktes, och sedan i **Hans** hand, då **Han** ärnade *parera*. Nu rusade med all fart en grof **Morian Konungen** in på lifwet och klände **Honom**, hwarwid likwäl **Axel Sparres** kock stöt den uslingen twärt genom kroppen. Den fienden, som tillföre huggit **Konungen**, fick därpå reses på till **Orpheus** i under-jorden. Sedan fördrjefwos skymfligen alla **Hund-Turkar** och **Tatarer** också ur denna sal, hwilket blef en *glorieuse Victoria* för de **Wåra**.

När detta wardt uträttadt, steg **Konungen** in i **Sin** kammare, den fienderna granneligen utransakat och hwarifrån alla dyrgripar befunnos *enleverade*, hwarest **Han** fann en *Janitschar* under **Sin** fäng, den **Han** ock befallde framkomma genom krypande. Denne fiende inlade nu en underdånig ansökan om sitt eländiga lif, hwilket ock nådigt bewiljades med det förbehåll, att han ofördröjligen skulle försoga sig till **Paschan** och **Khanen** med bådskap om hwad han sett, till hwilket han edligen jakade. Dock har det ej försports, om han werkligen skulle hafwa fullgjort sin ed, i thj att wäl en sådan ej kan hafwa något *pressement* för en okristen wettwillig.

Efter hvilka tilldragelser det är att nämna, hurusom **Konung Carl** och **Hans** buskar, *in summa 32 capita, internerade* sig i borgen **Kungshuset**, genom hvars fönstergluggar de stöto ganfska artiga salwor mot de wäl till 12,000 man sig belöpande **Asiater** och **Turkar** därutansför, hwilket ländet deras rykte till oförgängelig berömmelse hos efterwärlden. De swefulle **Khan** och **Pascha** lade nu råd, huru de lättast skulle förgöra de **Swänste** och **öfvermanna Sörnhufwudet**, något som de beslöto ernå genom brinnande pilar och andra stycken, hwaraf **citadellets** spåntak inom några ögonblick flammade upp med höga lågor. Jämwäl staplade de upp höbuntar mot wäggarne, så att desse med hisseligt rökande brunno. Redföll och taket både ofwan och innan blockhuset, förskräckligt dundrande. Nu togo de **Swänste** tillflykt till **Konungens** fängkammare, dit branden än ej hade spridt sig, och dröjde där tvehågsne i sina sinnen, i thy att fienderna oförtrutet ansköto dem, hvilka *presenterade* sig i fönstret. Då ställde sig **Konung Carl** mannamodigt som skottafla och tillropade skarorna på utländskt tungomål: "Skjuten nu och, om I det wiljen, I sege och eländige legohjon och slaswar!" Swarpå dock **Drabanten Axel Noos** trädde fram som skyddswärn, sägande: "Bättre att kulorna träffa mig än **Eders Maj:ts Höga Person!**" Träffade honom äfwen en kula från fiendtligt mustedunder i hans ullmössa, hwaraf han swimmade och wid återwaktandet utbrast: "Mera passande, o **Konung**, är för tappert folk att dö med wapen i hand än att leswaude uppbrinna såsom osjälliga djur under en skogseld eller att swefligen öfverrumplas såsom björnar i hidena. Må **Wi** därför härifrån bana **Öf** wäg till *cancellet*, dit det är högst en fämtie *passus!*" — "Där sade **Du** ett förnuftigt ord, **Min Wän**", gemmälte **Konungen**, "och skall nu det obeweklige *Fatum* åt oss spela ut ett rödt, eller och ett swart, kort. Men skaldens ord:

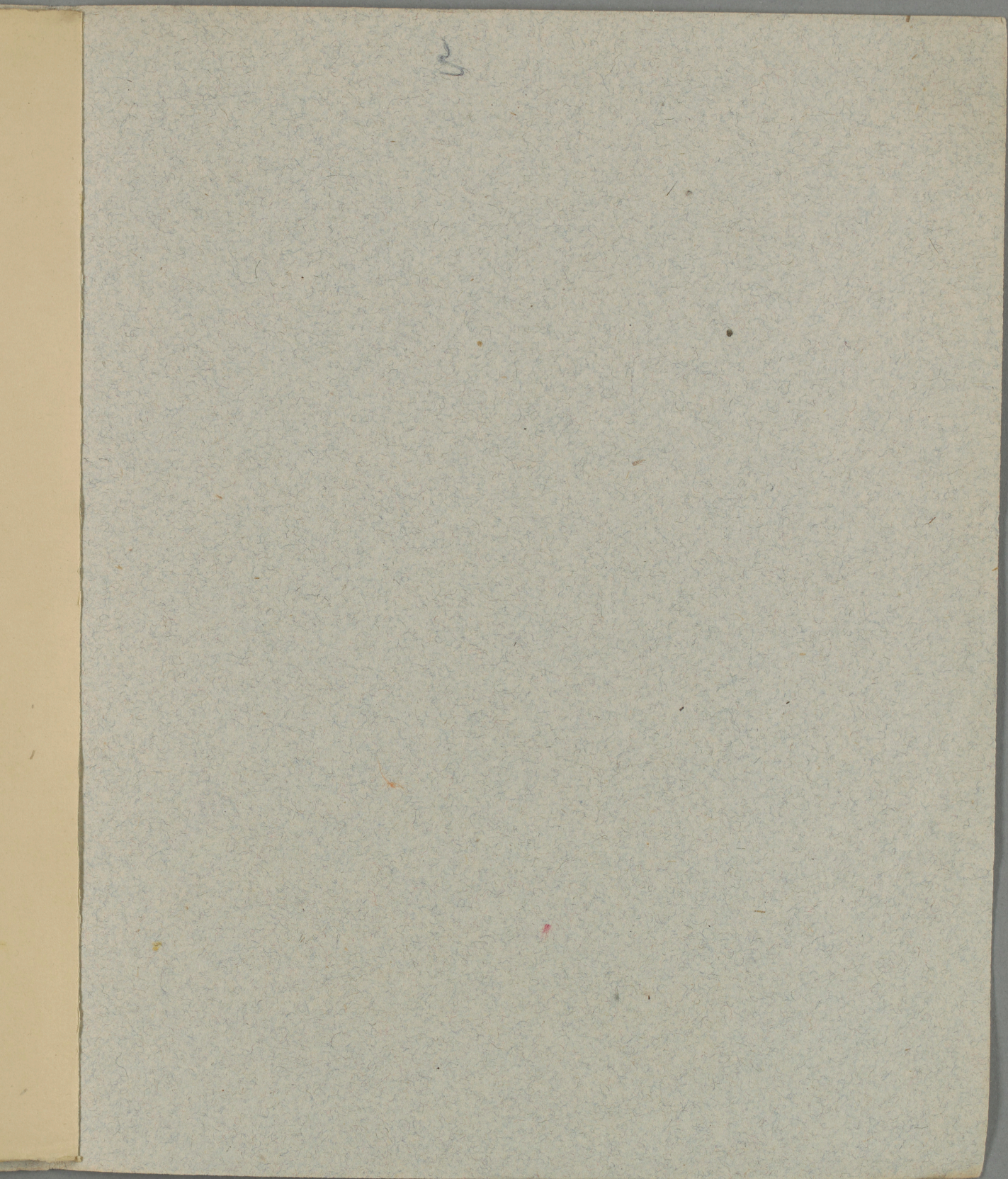
"Han kunde icke wika,
blott falla kunde han",

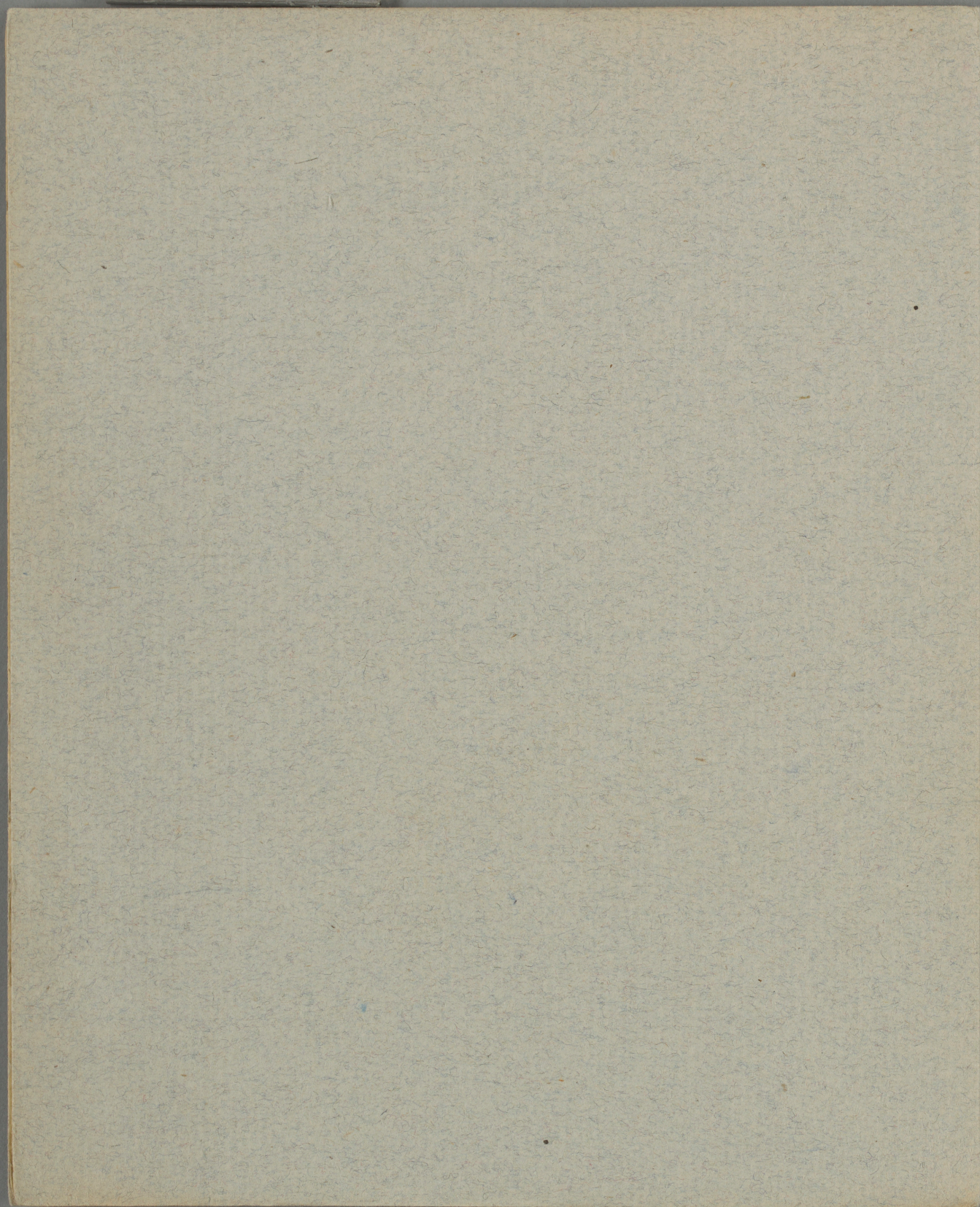
måste nog gå i uppfyllelse till följd af all **Min** stridslystnad, hwadan **Du** wäl snart får spörja, att jag snaswar härute och blir fångad!"

I samma nu rusade den lilla swänstshopen ut med dragna wärjor, **Konungen** i spetsen för **Sitt** folk — just såsom det skall vara. På tröskeln snaswade dock nu **Hans Maj:it** på någon obethydlig fiendtlig ting och föll framstupa, då minst en hel tolst **Janitscharer** kastade sig öfwer **Honom**, de där med möda mäktade wrida wärjfastet ur **Hans** seniga hand och gripa honom. **Hans** kläder sönderstetos härwid jämmerligen af fångstmännen, de där aktade en riswa däraf wida kostbarare än de **Katolskes** och **Hedningars Reliquer**. Woro och dessa trasor dem ett *indicium* till erhållande af *proemium*. Då nu **Drabanterna** sågo **Konung Carl** afwäpnad, sönderrifwen och tillfångatagen, öfvergåfwo de samtliga sina sids-**Gewehr** och andra försvarsanstalter. Med en artig *Politesse*, som sedan kom till stor nytta, yttrade **Konungen** sin glädje öfwer att wara fallen i **Janitscharers** händer och ej i **Turkars**, på hwilkas ärbarhet han förwisso ej tröstade stort.

Ändades så den sorgligt beröftade **Kanaljifen**, som kostade så många ärlige **Riddersmän** deras lif.

Trykt af
Aktiebolaget Södermanlands Läns Tidning,
Nyköping 1893.





Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

